

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik

Paaqqinnittarfinni eqqiluisaarnissaq

Meeqqat sulisullu tunillatsaaliorneqarnissaat pillugu
ilitsersuusialaq

Nutarterneqartoq 10. november 2016

Ilitsersuusialaq meeqqerivinni meeqqat inersimasullu tunillatsissinnaanerisa annikillisinneqarnissaanut maleruagassiivoq. Meeqqanit inersimasunillu maleruarneqarnissaa meeqqerivimmilu ileqqutut pissusissami-soortutut isigineqarnissaa innersuussutaavoq.

Tunillatsinnermut aqquataasartut

Inummiit inummut toqqaannartumik soorlu assaat aqputigalugit tunillaasoqarsinnaavoq, toqqaannangitsumillu soorlu allarutit, pingussat matullu tigummivii imaluunniit silaannaq pujoralallu aqputigalugit tunillaasoqarsinnaalluni.

Eqqiaalluarnikkut errortallu eqqerluartarnerisigut atortut, atisat pujoralallu aqputigalugit tunillanneqarsinnaaneq annikillisinneqartarpoq, assaat aqputigalugit tunillaasarneq eqqortumik asalluarnikkut annikillisinneqarsinnaavoq, silaannarlu aqputigalugu tunillaasarneq silaannarissarluartarnikkut annikillisinneqarsinnaalluni.

Silaannarissarneq

Akulikitsunik silaannarisaasoqartassaaq ullut tamakkiallugit meeqqat inimiinnginnerini matut igalaallu ammakaallugit minutsit 5-it silaannarissaasarneq iluaqutaaneruserpoq. Inini pukkitsunik qilalinni amerlasuunillu meerartalinni silaannarissarluartarnissaq imikkut pimoorulluagassaavoq. Maleruagassatut pingaarnertut inini silaannarissarluakkani meeqqamut ataatsimut m³-it 5-it inersimasumullu ataatsimut m³-it 12-it naatsorsuunneqassapput.

Silami aneerneq

Meeqqat silagitsillugu sapinngisaq tammaat minnerpaamik ullormut ataasiarlutik silami pinnguarlutilluunniit pisuttuartassapput.

Assaat asattarnissaat

Assaat eqqiluutsuutsinneri tunillaanaveersaarnermi pingaaruteqarnerpaajupput.

Meeqqat assammik qaqorsaaserlugit asannissaat ilinniassavaat, inersimasut assatik asassinnaavaat tappiorannartuiarlugilluunniit. Assaat asakulaarneqassapput – perusuersaareernerup silamilu pinguaareernerup kingorna tamatigut, nerilersinnani nerisas-siulersinnanilu.

Qaqorsaasat imerpalasoq manngertorluunniit savimerngup kajungerisaa atorlugu nivvingagaq atorneqassaaq. Qaqorsaasat skálimiitinnegaranilu asaffiup qaaginnaaniitinneqassanngilaq.

Assaat asakulaarneqassapput assannullu tar-nummik pitsaasumik taninneqartassallutik. Allarutit ataasiartagaassapput pappiaqqat, imaluunniit annoraamernit atoreernerit ta-maasa errortassanngortitassat.

Allarutit annoraamernit 80 grader C-mut er-rorneqartassapput.

Inersimasut assaat panertut ipeqanngitsullu assannut atugassiamik sprit-imik tappioran-nartuiarneqasinnaapput.

Assannut atugassiaq spriti alkohol-imik 70%-imik akoqartoq amerissaammik glycerol-imik akusaavoq. Assaat nalinginnarmik asannerat-tut tappiorannartuiarneqassapput 2-5 ml as-sannut kueriarlugu panernissaasa tungaannut minnerpaamik sekundini 30-ni tagiartuun-neqassaaq. Tappiorannartuiaat meeqqat inu-gaannut inissinneqassaaq.

Servietit tappiorannartuiaatitallit sapigaqar-nermut ersiuteqalersitsisinnaammata imeq qaqorsaallu atorsinnaanngikkaanni soorlu asimi angalaarnermi aatsaat atorneqassapput.

Kakkiineq

Kakkik tappiorannartunik virus-inik bakteris-

sanillu akoqarmat meeqqat kakkilertasut kakkinneqartassapput.

Kakkissarfiit atoreerlugit ernerlugit iginneqassapput. Kakkeereernermi assaat asanneqassapput. Meeqqat kakkereernerminni tangajoreernerminniluunniit assaasa asannissaannik ilinniartissigit.

Meeqqat qitterannginnissaannik qiserminnilli iisisarnissaannik ilinniartissigit.

Kigutigissartarneq

Meeqqat tamarmik kigutigissaataat immikkut atsiukkanik immikkoortillugillu pitsaanerpaasaaq sikaavimmut inaalitanik kigutigissaateqartinneqassapput. Kigutigissaatit brstitaat panersinnaasunngorlugit imminnullu attuusinnaajunnaarlugit inissinneqassapput.

Kigutigissaatit erruinerlut maskiinami erorneqartarnissaat qaammatillu 3-it qaangiunnerini allanik taarserneqartarnissaat innersuussutaavoq.

Meeqqat ilaminnik kigutigissaannginnissaat anguniarlugu kigutigissarnerini nakkutigisarsigit.

Sutti

Suttit meeraqatinut atukkiunneqarniartarmata meeqqerivinni atornaveersaartariaqarput. Meeraq suttimik atuisuuppat ullup qeqqanut sininnerani atortinneqarsinnaavoq.

Nangilersuisarneq

Madrassi nangilersuisarfik annoraaminiungitsumik plastik-imilli qaleqassaaq nangilereernerillu tamaasa taarsertakkamik annoraaminermik qallerneqartassalluni.

Madrassi nangileereernerit tamaasa eqqiarneqassaaq.

Nangilersuilernermi aqqasertarit eqqaamajullu taarsersuereernerit aqqataarnerillu tamaasa assavit asannissaat.

Qorfiit

Qorfiit tamarmik atoreernerit tamaasa imermik qaqorsaatilimmik salinneqartartunik immikkut qorfeqartinneqartariaqarput.

Qorfik arlalinnit atorneqartarpat imermik qaqorsaasikkamik asariarlugu klorin-imik 1:10-iinngorlugi imerpallatamik allarterneqassaaq.

Annoraamernit

Sapaatit akunneri tamaasa pisariaqarfiisigullu 80 grader C-mik kissassusilimmut errorneqar-

tassapput. Pineqartullu tassaapput oqorutit, akisaasat puui, madrassit pequerfiusartut il.il.

Eqqiaaneq

Paaqqinnittarfimmi eqqiaaneq pillugu aalajangersimasunik maleruagassaaq. Pinartoqarlernerani soorlu eqqiaasut napparsimanerini meeqqanilu tunillaassuuttumik nappaateqartoqarnerani iliuusissat maleruagassani ilanngunneqartariaqarput.

Init isersimaarfiusartut nerrivii naqqilu eqqiaanermi atortartumik nalinginnaasumik qaqorsaaserlugit ullormut eqqiarneqartassapput. Taamatuttaaq akulikitsigisumik madrassit meeqqanut minnernut natermi pinnguarfiusartut eqqiarneqartassapput.

Matut tigummivii ullut tamaasa asanneqartassapput.

Ilisiviit, qulliit allallu pujorallersinnaasut akulikitsumik pujoralajarneqartassapput. Anartarfiit kuutsittakkat ullut tamaasa eqqiarneqartassapput, anittakkallu ullut tamaasa aninneqartassallutik. Meeqqat akornanni meriarnermik isit aseruuffiunerannik quersoornermik anersaartuutitigullu aseruunneqarnernik allanik nappaalasoqartillugu sukumiinerusumik silaannarissartarnissaq akulikinnerusullu init isersimaffiusartut eqqiarneqartarnissaat innersuussutigineqarpoq. Tassani pineqarlutik narlusut attuuasakkallu soorlu nerriviit pinnguarfiit kiisalu matut tigummivii.

Timmittoqartillugu anartarfiit qorfiillu akulikinnerusumik eqqiarneqartassapput.

Anartarfiit sinaat allallu annamik meriaamiluunniit atorneqarsimasut klorin-imik 1:10-iinngorlugi imerpallatamik tappioranartuiarneqassapput. Klorin imerpallataq ulloq unnuarlugu ataaseq uninngasinnaavoq tamatumalu kingorna iginneqassalluni.

Qaqutiguugaluaqisoq tingulluut tunillaassuuttoq sakialluut qaratsalluunniit ameraasaagut aseruuttoorneq tuniluuuttoq atuussinnaasarput. Taamaattoqartillugu paaqqinnittarfimmi eqqiluisaarneq suli annertusineqassaaq assigisaallu pinngussat akulikinnerusumik asanneqartassapput.

Siunnersorneqarnissamik pisariaqartitsinermi Nunatsinni Nakorsaaneqarfik oqarasuaat 345192 atorlugu saaffigineqassaaq.

Pinnussanik eqqiaaneq

Meeqqat akornanni soorlu isikkut anersaar-tuutitigullu aseruuttoorneq atuuppat, pinnussat akulikinnerusumik asanneqartassapput. Taamaattoqartillugu pinnussat eqqiarumi-nartut pinnguaritittarsigit pinnussallu allat soorlu annoraamernit assigisaallu poortorlugit toqqorallartarsigit.

Eqqagassat

Eqqagassat eqqaavinnut tutillugit ammarsin-naasunut igittarsigit taamaasillusi eqqaaviup matua mingutsissannginnasigit. Tassani pingaartillugit pineqarput nangernut eqqaavi-it. Eqqaaviit puussianik plastik-inik ilupaqu-terneqassapput ullullu tamaasa eqqiarneqar-tassallutik. Eqqakkat ipittut puussiamik putu-sisinnaasut immikkut meeqqanut angusas-saannngitsumut iginneqassapput.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik ulloq 10. november 2016

Henrik Trykker
Nunatsinni Nakorsaaneq

Najoqqutarisat naapertuuttut:

- ”Eqqiluisaaneq, avatangiisit sillimaniarnerlu pillugit meeqqanut tunngatillugu pinaveersar-titsinermut peqqissuunissamullu innersuussutit”. Sundhedsstyrelsen 2009
- ”Ulluunerani paaqqinnittarfinni peqqinneq eqqiluisaarnerlu” Per Vagn Hansen, Munksgaard 2001

Ilitsersuutip matuma taarserpaa PN-ip ilitsersuusaa ”meeqperivinni eqqiluisaarnissaq. Meeqqat sulisullu tunillannartunik tunillanneqarsinnaanerisa pinaveersaartinnissaanut ilitsersuut februaarip ulluisa aallaqqaataanni 2010-meersoq

